

Bryssel 19.7.2018
COM(2018) 556 final

**KOMISSION TIEDONANTO KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN
PARLAMENTILLE, EUROOPPA-NEUVOSTOLLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN
KESKUSPANKILLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE,
ALUEIDEN KOMITEALLE JA EUROOPAN INVESTOINTIPANKILLE**

**Valmistautuminen Yhdistyneen kuningaskunnan eroamiseen Euroopan unionista
30. maaliskuuta 2019**

**KOMISSIION TIEDONANTO KOMISSIION TIEDONANTO EUROOPAN
PARLAMENTILLE, EUROOPPA-NEUVOSTOLLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN
KESKUSPANKILLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE,
ALUEIDEN KOMITEALLE JA EUROOPAN INVESTOINTIPANKILLE**

**Valmistautuminen Yhdistyneen kuningaskunnan eroamiseen Euroopan unionista
30. maaliskuuta 2019**

*Yhdistyneen kuningaskunnan päätös erota unionista luo merkittäviä epävarmuustekijöitä,
jotka saattavat aiheuttaa häiriöitä.*
Eurooppa-neuvosto (50 artikla), 29. huhtikuuta 2017¹

*Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota, unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan
korkeaa edustajaa sekä jäsenvaltioita jatkamaan kaikilla tasoilla valmistautumista
Yhdistyneen kuningaskunnan eron seurauksiin ottaen huomioon kaikki mahdolliset
lopputulokset.*
Eurooppa-neuvosto (50 artikla), 29. maaliskuuta 2018²

*Eurooppa-neuvosto kehottaa jälleen jäsenvaltioita, unionin toimielimiä ja kaikkia
sidosryhmiä työskentelemään tiiviimmin, jotta saataisiin valmiudet kaikilla tasoilla kaikkiin
mahdollisiin lopputuloksiin.*
Eurooppa-neuvosto (50 artikla), 29. kesäkuuta 2018³

Tiivistelmä:

Yhdistyneen kuningaskunnan ero Euroopan unionista eli brexit aiheuttaa seurauksia kansalaisille, yrityksille ja viranomaisille sekä Yhdistyneessä kuningaskunnassa että Euroopan unionissa. Näitä seurauksia ovat esimerkiksi uudet tarkastukset EU:n (uudella) ulkorajalla, Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämien erilaisten lisenssien, lupien ja todistusten pätevyyteen liittyvät kysymykset ja tiedonsiirtoja koskevat uudet ehdot.

EU työskentelee ahkerasti, jotta sopimus hallitusta erosta saataisiin aikaan, ja odottaa kiinnostuneena keskusteluja EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan myöhempiä suhteita sääntelevistä puitteista.

Ei kuitenkaan ole varmaa, että erosopimus saadaan aikaan. Myös siinä tapauksessa, että erosopimus syntyy, Yhdistyneen kuningaskunnan suhde EU:hun ei enää perustu sen asemaan jäsenvaltiona, vaan tilanne on perustavalla tavalla erilainen.

Tämän vuoksi kaikkien niiden, joita asia koskee, on valmistauduttava siihen, että Yhdistynyt kuningaskunta eroaa EU:sta 30. maaliskuuta 2019. Tämä tiedonanto on laadittu vastauksena EU27:n johtajien kehoitukseen tehostaa valmistautumista kaikilla tasoilla. Siinä kannustetaan kaikkia niitä sidosryhmiä, joihin Yhdistyneen kuningaskunnan ero saattaa vaikuttaa, toteuttamaan tarvittavat valmistautumistoimet viipymättä.

¹ <http://www.consilium.europa.eu/media/21763/29-euco-art50-guidelinesen.pdf>.

² <http://www.consilium.europa.eu/media/33458/23-euco-art50-guidelines.pdf>.

³ <https://www.consilium.europa.eu/media/35966/29-euco-art50-conclusions-fi.pdf>.

1. Tausta

Yhdistynyt kuningaskunta on päättänyt erota Euroopan unionista

Yhdistynyt kuningaskunta eroaa EU:sta 30. maaliskuuta 2019⁴, minkä jälkeen siitä tulee kolmas maa.

Riippumatta siitä, minkä vaihtoehdon mukaisesti ero toteutuu, siitä aiheutuu merkittäviä häiriöitä sekä unionin kansalaisille että liikeyrityksille ja viranomaisille. Eurooppa-neuvosto on toistuvasti korostanut valmistautumisen tärkeyttä, ja 29. kesäkuuta 2018 se kehotti jälleen jäsenvaltioita, unionin toimielimiä ja kaikkia sidosryhmiä työskentelemään tiiviimmin, jotta kaikilla tasoilla saataisiin aikaan valmiudet kaikkiin mahdollisiin lopputuloksiin.⁵ Tässä tiedonannossa tarkastellaan vireillä olevia valmistautumistoimia, kuvaillaan jo toteutettuja toimia ja yksilöidään edessä olevia haasteita.

Neuvottelut erosopimuksesta jatkuvat

EU ja Yhdistynyt kuningaskunta neuvottelevat parhaillaan erosopimuksesta. Neuvottelijoiden tasolla saavutetusta edistymisestä raportoitiin 19. maaliskuuta 2018.⁶ Tähän mennessä on sovittu muun muassa yksityiskohtaisista järjestelyistä, joiden mukaan siirtymäkausi jatkuu 31. päivään joulukuuta 2020 (ks. jäljempänä). EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan neuvottelijat kertoivat edistymisestä eräiden muiden seikkojen suhteen 19. kesäkuuta 2018 annetussa yhteisessä lausumassaan⁷. Vaikka edistymistä on tapahtunut joidenkin asioiden suhteen, eräät tärkeät kysymykset ovat edelleen avoinna. Näihin kuuluu muun muassa se, miten Yhdistyneessä kuningaskunnassa suojataan jatkossa maantieteelliset merkinnät, joiden suojaamisesta on päätetty silloin kun se oli vielä jäsenvaltio, tai minkä sääntöjen mukaan olisi suojattava henkilötietoja, jotka on siirretty Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sen ollessa jäsenvaltio. Myös poliisiyhteistyöhön ja rikosasioissa tehtävään oikeudelliseen yhteistyöhön liittyvät kysymykset ovat edelleen ratkaisematta. Ratkaisua vailla on myös se, miten erosopimuksen hallinnointi järjestetään, sekä Euroopan unionin tuomioistuimen asema. Myöskään Irlantia ja Pohjois-Irlantia koskevasta varajärjestelystä sopimisessa ei ole vielä edistytty. Tavoitteena on välttää tiukka rajavalvonta Irlannin saarella riippumatta siitä, millaiseen tulokseen tulevaa suhdetta koskevissa neuvotteluissa päädytään.

Samaan aikaan erosopimusta koskevien neuvottelujen kanssa EU ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat aloittaneet keskustelut poliittisesta julistuksesta, jossa esitettäisiin yleisnäkemyksiä niiden tulevasta suhteesta.

⁴ Yhdistynyt kuningaskunta ilmoitti 29. maaliskuuta 2017 aikomuksestaan erota EU:sta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ('SEU-sopimus') 50 artiklan nojalla. Tämä tarkoittaa, että unionin primaari- ja sekundaarilainsäädännön soveltaminen Yhdistyneeseen kuningaskuntaan lakkaa 30. maaliskuuta 2019 klo 00.00 (Keski-Euroopan aikaa), jollei ratifioidussa erosopimuksessa määrätä eri päivämäärästä tai jollei Eurooppa-neuvosto SEU-sopimuksen 50 artiklan 3 kohdan nojalla yhteisymmärryksessä Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa päättä yksimielisesti, että perussopimusten soveltaminen lakkaa myöhempanä päivämääränä. Komissio ei ole tähän mennessä saanut ilmoitusta siitä, että Yhdistynyt kuningaskunta aikoo pyytää EU-jäsenyyden jatkamista.

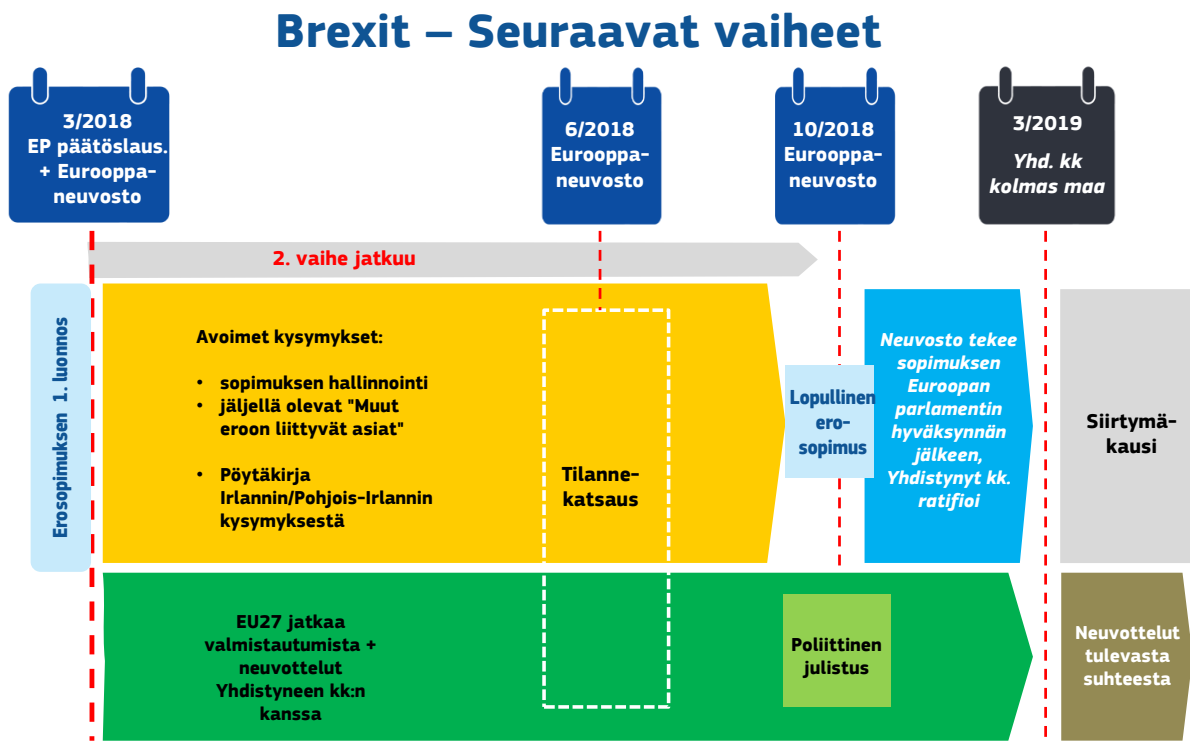
⁵ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/06/29/20180629-euco-conclusions-art-50/>.

⁶ https://ec.europa.eu/commission/publications/draft-agreement-withdrawal-united-kingdom-great-britain-and-northern-ireland-european-union-and-european-atomic-energy-community-0_en.

⁷ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/joint_statement.pdf

Tämänhetkisten suunnitelmien mukaan EU ja Yhdistynyt kuningaskunta hyväksyisivät sekä erosopimuksen että niiden tulevaa suhdetta koskevan poliittisen julistuksen lokakuussa 2018. Näin jäisi juuri ja juuri riittävästi aikaa sopimuksen tekemiseen EU:ssa (neuvosto vahvistaa sopimuksen Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan) ja sen ratifiointiin Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

Erosopimuksen tekeminen ja ratifiointi on vaativa prosessi

Siirtymäkausi on mahdollinen...

Jos EU ja Yhdistynyt kuningaskunta hyväksyvät erosopimuksen, sen perusteella otetaan käyttöön siirtymäkausi, joka kestää eroamispäivästä (30. maaliskuuta 2019) 31. päivään joulukuuta 2020. Siirtymäkauden aikana unionin säännöstöä sellaisena kuin miksi se edelleen kehittyi (mukaan lukien kansainväliset sopimukset⁸) sovellettaisiin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa, mutta Yhdistynyt kuningaskunta ei enää osallistuisi EU:n toimielinten, elinten ja virastojen hallintoon eikä niiden päätöksentekoon. Siirtymäkausi antaisi näin 21 kuukautta lisäaikaa valmistautua siihen, että unionin oikeuden soveltaminen Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa lakkaa.

⁸ Siirtymäkauden aikana Yhdistyneen kuningaskunnan olisi edelleen noudatettava sellaisiin kansainvälisiin sopimuksiin perustuvia velvoitteita, joissa EU on osapuolena. EU ilmoittaa näiden sopimusten muille osapuolille, että Yhdistynyttä kuningaskuntaa on sopimuksia sovellettaessa kohdeltava siirtymäkauden ajan jäsenvaltiona.

... mutta on syytä varautua kaikkiin vaihtoehtoihin...

Sekä sidosryhmien että kansallisten ja EU:n viranomaisten on varauduttava kahteen todennäköisimpään vaihtoehtoon:

- Jos erosopimus on ratifioitu ennen 30. päivää maaliskuuta 2019, niin että se voi tulla voimaan samana päivänä, unionin oikeuden soveltaminen Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa lakkaa **1. tammikuuta 2021**, eli 21 kuukautta kestävä siirtymäkauden jälkeen. Siirtymäkauden ehdot esitetään erosopimuksessa.
- Jos **erosopimusta ei saada aikaan** tai jos osapuolet **eivät ratifioi** sitä ajoissa, siirtymäkautta ei tule, vaan unionin oikeuden soveltaminen Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa lakkaa **30. maaliskuuta 2019**. Tämä on tilanne siinä tapauksessa, että sopimusta ei ole.

Lisäksi on otettava huomioon, että vaikka erosopimus ratifioitaisiin ja sopimus tulevasta suhteesta saataisiin aikaan siirtymäkauden kuluessa, tämä suhde ei ole samanlainen kuin unionin jäsenvaltiolla. Eurooppa-neuvosto on toistuvasti muistuttanut, että kolmannella maalla ei voi olla samoja oikeuksia ja etuja kuin jäsenvaltiolla. Siksi myös kaikkein vähiten häiriöitä aiheuttavan vaihtoehdon osalta on olennaisen tärkeää varautua siihen, että Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee kolmas maa.

... ja kuhunkin vaihtoehtoon liittyy erilaisia seurauksia

Vaihtoehdon 1 tärkeimmät seuraukset: ero 30. maaliskuuta 2019 erosopimuksen mukaisesti ja siirtymäkausi 31. päivään joulukuuta 2020 asti

- Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee kolmas maa.
- Unionin oikeuden soveltaminen Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa: unionin oikeuden soveltaminen jatkuisi pääsääntöisesti siirtymäkauden ajan.
- Poistuminen EU:n toimielinrakenteesta: Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistuisi enää EU:n päätöksentekoon eikä EU:n toimielinten, elinten ja virastojen hallintoon 30. päivästä maaliskuuta 2019 alkaen.
- Siirtymäkauden hallinnointi: EU:n toimielimet seuraisivat ja valvoisivat edelleen unionin oikeuden täytäntöönpanoa Yhdistyneessä kuningaskunnassa.
- Tulevaa suhdetta koskevat neuvottelut: EU:n olisi neuvoteltava Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa niiden tulevaa suhdetta koskeva sopimus, jonka olisi ihannetapauksessa oltava valmis (tehty, allekirjoitettu ja ratifioitu) siirtymäkauden päättyessä, niin että sen soveltaminen voi alkaa 1. tammikuuta 2021.

Vaihtoehdon 2 tärkeimmät seuraukset: ero 30. maaliskuuta 2019 ilman erosopimusta

- Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee kolmas maa, ja unionin oikeuden soveltaminen Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa lakkaa.⁹
- Kansalaiset: ei erityisjärjestelyjä unionin kansalaisille Yhdistyneessä kuningaskunnassa eikä Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisille EU:ssa.
- Rajakysymykset: EU:n on sovellettava Yhdistyneen kuningaskunnan vastaisella rajalla kolmansiiin maihin sovellettavia tullisäännöksiä ja -tariffeja, mukaan lukien tullimääräyksiin sekä terveys- ja kasvinsuojelunormeihin liittyvät tarkastukset ja valvonta sekä EU-normien noudattamisen tarkistaminen. Tällä olisi vakavat seuraukset Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n välisen liikenteen kannalta. Rajalla tehtävät tulli-, terveys- ja kasvinsuojelutarkastukset aiheuttaisivat huomattavia viivästyksiä esimerkiksi tieliikenteessä ja vaikeuksia satamissa.
- Kauppaan ja sääntelyyn liittyvät kysymykset: Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee kolmas maa, jonka suhteita EU:hun säännellään yleisen kansainvälisen julkisoikeuden ja muun muassa Maailman kauppajärjestön sääntöjen mukaisesti. Etenkin tiukasti säännellyillä aloilla tämä olisi huomattava askel taaksepäin verrattuna markkinoiden yhdentymisen nykytasoon.
- Neuvottelut Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa: riippuen siitä, minkä vuoksi eroon on päädytty ilman sopimusta, EU saattaa haluta aloittaa neuvottelut Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa sen jälkeen, kun siitä on tullut kolmas maa.
- EU:n rahoitus: Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöt eivät olisi enää unionin yhteisöjä, joten ne eivät voisi enää saada EU:n avustuksia eivätkä osallistua EU:n hankintamenettelyihin. Jollei voimassa olevissa säännöksissä toisin säädetä, Yhdistyneen kuningaskunnan hakijat ja tarjoajat voitaisiin tämän perusteella hylätä.

2. Valmistautumisen ja varautumisen ero

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan suhde on kestänyt jo yli 40 vuotta, joten sen purkaminen aiheuttaa väistämättä kaikilla tasoilla huomattavia muutoksia, myös taloudellisia ja oikeudellisia. Valmistautumistoimilla ei voida estää näiden Yhdistyneen kuningaskunnan päätöksestä johtuvien muutosten toteutumista. Sen sijaan tavoitteena on lieventää niiden vaikutusta. Kun EU neuvottelee Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa hallitusta erosta, se puolustaa unionin 27 jäsenvaltion etuja. Lisäksi myös unionin kansalaisten, yritysten ja jäsenvaltioiden olisi toteutettava omia valmistautumistoimia. **Valmistautumista on sen vuoksi tehostettava välittömästi kaikilla tasoilla ja ottaen huomioon kaikki mahdolliset lopputulokset.**

Vaikutukset kohdistuvat kansalaisiin, yrityksiin ja jäsenvaltioihin eri tasoilla. Häiriöiden laajuus riippuu monista tekijöistä, kuten erosopimuksen voimaantulosta sekä EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulevasta suhteesta.

Valmistautuminen tarkoittaa, että otetaan huomioon kaikki mahdolliset vaihtoehdot ja arvioidaan kaikki merkitykselliset riskit. Tämän perusteella suunnitellaan, miten eri vaihtoehtoihin reagoidaan. On toteutettava kaikki mahdolliset ja tarvittavat toimet sen

⁹ Tästä seuraa, että myöskään Yhdistyneen kuningaskunnan merentakaisiin maihin ja alueisiin ei enää sovelleta merentakaisen maiden ja alueiden assosiaatiota koskevaa erityisjärjestelyä, josta määrätään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ('SEUT-sopimus') neljännessä osassa.

varmistamiseksi, että riskeihin vastataan suunnitelmallisesti ja että unionin sidosryhmät ja viranomaiset voivat lieventää riskejä mahdollisimman paljon. Tätä varten kaikkien on valmistauduttava niihin muutoksiin, joita brexit väistämättä aiheuttaa.

Komissio jakaa välttämättömät toimet kahteen eri luokkaan: valmistautumistoimet ja varautumistoimet.

a) Valmistautumistoimet

Valmistautumistoimet ovat toimenpiteitä, jotka on toteutettava brexitin vuoksi riippumatta siitä, saadaanko erosopimus aikaan vai ei.

Esimerkiksi sellaiset talouden toimijat, joiden toiminta perustuu nyt Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten ja elinten myöntämiin lupiin ja todistuksiin, voisivat valmistautua eroon hankkimalla vastaavat luvat ja todistukset jostakin EU27-jäsenvaltiosta varmistaakseen, että niillä on pääsy EU:n markkinoille myös eron jälkeen. EU27-jäsenvaltiot puolestaan voisivat pohtia, miten ne voisivat vähentää hallinnollista lisärasitusta, joka aiheutuu uusista rajavalvontatoimista ja talouden toimijoiden tekemien lupa- ja todistushakemusten määrän lisääntymisestä.

EU:n tasolla esimerkkejä valmistautumistoimista ovat Lontoossa sijaitsevien hajautettujen virastojen siirtäminen muualle ja Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisille osoitettujen tehtävien jakaminen uudelleen EU27-jäsenvaltioiden viranomaisille. Nämä toimet on toteutettava riippumatta siitä, saadaanko erosopimus aikaan vai ei, sillä kolmas maa ei voi hoitaa tällaisia unionin viranomaisille kuuluvia tehtäviä eikä toimia unionin elinten isäntämaana.

b) Varautumistoimet

Vaikka unionin oikeus ei muutu, neuvotteluprosessiin liittyvä epävarmuus edellyttää kaikkien eri vaihtoehtojen kartoittamista.

Varautumistoimet ovat toimenpiteitä niiden vaikutusten lieventämiseksi, jotka toteutuvat, jos Yhdistynyt kuningaskunta eroaa unionista ilman erosopimusta ja ilman siirtymäkautta. Nämä vaikutukset toteutuisivat väistämättä eroamispäivän vaiheilla (30. maaliskuuta 2019).

Varautumistoimet olisivat periaatteessa väliaikaisia, ja niitä toteutettaisiin kunnes tarvittavat pitkän aikavälin järjestelyt saataisiin kuntoon. Varautumistoimilla ei voida päästä samaan tulokseen kuin erosopimuksen nojalla tapahtuvan hallitun eron myötä. Niiden avulla ei myöskään voida luoda uudelleen nykytilannetta, jossa Yhdistynyt kuningaskunta on unionin jäsenvaltio.

Varautuminen pahimpaan mahdolliseen lopputulokseen ei tarkoita epäluottamuslausetta neuvotteluja kohtaan. Komissio on osoittanut neuvotteluihin huomattavan määrän resursseja ja sitoutunut tekemään paljon työtä sen puolesta, että sopimus saataisiin aikaan. EU pyrkii edelleen sopimuksen aikaansaamiseen. Neuvottelujen lopputulosta ei kuitenkaan ole mahdollista ennustaa.

Varautumistoimet eivät välttämättä edellytä EU:n tason lainsäädäntötoimia. Ne saattavat myös kuulua jäsenvaltioiden vastuualueeseen sen mukaan, millä alalla toimia on toteutettava. Esimerkiksi tullialalla ei periaatteessa ole tarpeen muuttaa unionin tullikoodeksia, koska siinä

on jo säännöt kolmansien maiden tullikohtelusta. Sen sijaan kansallisella tasolla saattaa olla tarpeen varautua siihen, että rajalle muodostuu uusien tullimenettelyjen vuoksi pitkiä autojonoja. Varautumistoimia olisi laadittava ja toteutettava koordinoitusti unionin tullikoodeksin puitteissa.

3. Kenen on syytä valmistautua?

Valmistautuminen brexitiin ei koske pelkästään EU:n toimielimiä. Se on yhteinen tehtävä, joka edellyttää toimia paitsi EU:n toimielimiltä ja kansallisilta ja alueellisilta viranomaisilta myös talouden toimijoilta. Kaikkien tahojen on kannettava vastuunsa, jotta voidaan valmistautua eroon ja lieventää pahimpia seurauksia sen tilanteen varalta, että erosopimusta ei saada aikaan.

Valmistautuminen koskee ensisijaisesti yksityisiä tahoja, liike-elämän toimijoita ja eri alojen ammattilaisia.

Vaikka brexit näyttää tapahtuvan melko korkealla ja varsin abstraktilla tasolla Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n välillä, sillä on hyvin konkreettisia vaikutuksia kansalaisiin, eri alojen ammattilaisiin ja liike-elämän toimijoihin. Jäsenvaltioiden taloudet ovat sisämarkkinoilla tiiviisti sidoksissa toisiinsa yhdennettyjen toimitusketjujen ja laajan rajat ylittävän palvelujen tarjonnan ansiosta. Siksi ero saattaa aiheuttaa tällaisille talouden toimijoille huomattavia vaikutuksia.

Kaikenkokoisten yritysten, myös pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritykset), onkin syytä valmistautua ja ryhtyä toimiin viipymättä. **Yksityisten tahojen, liike-elämän toimijoiden ja eri alojen ammattilaisten on otettava vastuu omasta tilanteestaan ja arvioitava, mitä seurauksia liiketoiminnalle voi aiheutua siinä tapauksessa, että erosopimusta ei saada aikaan. Tämän perusteella on tehtävä tarvittavat taloudelliset päätökset ja toteutettava vaaditut hallinnolliset toimet 30. maaliskuuta 2019 mennessä. Myös niiden kansalaisten, joihin brexit vaikuttaa, sekä heitä palvelevien julkishallinnon viranomaisten olisi toteutettava valmistautumistoimensa 30. maaliskuuta 2019 mennessä.**

Tarvittaessa on esitettävä kysymyksiä toimivaltaisille viranomaisille. Elinkeinoelämän järjestöjen keskeisenä tehtävänä on välittää tietoa tarvittavista valmistautumistoimista jäsenilleen, erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille, sekä EU:n tasolla että kansallisella ja alueellisella tasolla. Suurlähetystöillä, konsulaateilla ja erilaisilla neuvontapalveluilla on vastaava tehtävä kansalaisille suunnatun tiedottamisen osalta.

Tässä yhteydessä on syytä muistuttaa, että kolmansiin maihin sovellettava EU:n sääntelykehys on jo olemassa, ja sidosryhmien tulisi olla siitä tietoisia. Tämä sääntelykehys ei muutu eroamispäivänä. Komissio on julkaissut ilmoituksia (ks. jäljempänä ja erillisessä liitteessä), joissa kerrataan, mitä sääntöjä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sovelletaan, kun siitä tulee kolmas maa.

Viranomaiset voivat antaa tukea ja ohjeita selventääkseen mahdollisimman pitkälle sitä, millaista oikeudellista järjestelyä EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan suhteisiin sovelletaan. Lisäksi sääntelykehukseen tehdään tarvittavat muutokset, jotta varmistetaan sen toiminta 27

jäsenvaltion EU:ssa. Säätelykehystä ei kuitenkaan voida muuttaa kaikkien yksittäisten kaupallisten tarpeiden täyttämiseksi.

Monet yritykset ovat jo alkaneet siirtyä EU27-jäsenvaltioihin tai laajentaa toimintaansa niiden alueelle. Eräät yritykset ovat varoittaneet seurauksista, joita hallitsematon brexit aiheuttaa niiden toiminnalle tai liiketoimintamallille.

Yritykset ovat huolissaan esimerkiksi siitä, että jokin Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämä lupa on vaihdettava jonkin EU27-jäsenvaltion viranomaisen tai elimen myöntämään lupaan. Eri alojen ammattilaiset voivat joutua vaihtamaan Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämät todistukset jonkin EU27-jäsenvaltion myöntämiin todistuksiin tai hakea Yhdistyneessä kuningaskunnassa hankkimansa ammattipätevyyden tunnustamista jossakin EU27-jäsenvaltiossa. Sidosryhmiä varten laadituissa ohjeissa (ks. jäljempänä) heitä kehoitetaan ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin mahdollisimman pian.

EU:n lisäksi myös jäsenvaltioiden kansalliset ja alueelliset viranomaiset ja toimialajärjestöt ovat julkaisseet tiedotteita ja suunnitelleet erilaisia välineitä avuksi kansalaisille ja yrityksille. Lisätoimia kuitenkin tarvitaan erityisesti pk-yrityksille suunnattua tiedotusta varten.

EU:n sisäisestä kaupankäynnistä kolmannen maan kanssa käytävään kauppaan: valmistautuminen uusiin menettelyihin

Kansainvälisen kaupan toimijat tietävät, mitä kaupankäynti EU:n ulkopuolisten maiden kanssa edellyttää esimerkiksi tullilmoitusten ja terveys- ja kasvinsuojelutarkastusten osalta. Ne tietävät myös, mitä vaatimuksia kolmansien maiden tuotteiden on täytettävä ennen kuin ne voidaan tuoda unionin sisämarkkinoille. Näitä ovat esimerkiksi tuontimuodollisuudet sekä sovellettavan unionin lainsäädännön asettamat vaatimukset ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt. Monilla yrityksillä ei kuitenkaan ole lainkaan kokemusta kaupankäynnistä kolmansien maiden kanssa, koska ne ovat toimineet tähän asti ainoastaan sisämarkkinoilla, missä ei ole rajoja. On erityisen tärkeää saada viesti perille juuri näille yrityksille, koska brexit muodostaa niille erityisen suuren haasteen. Näiden yritysten on ryhdyttävä noudattamaan menettelyjä, joihin ne eivät ole tottuneet, mutta jotka ovat kolmansien maiden kanssa käytävässä kaupassa pakollisia.¹⁰

Tietoa kaupankäynnistä kolmansien maiden kanssa on saatavilla komission verkkosivuilla¹¹. Myös eräät jäsenvaltiot, mm. Alankomaat, Irlanti ja Itävalta, ovat perustaneet verkkosivustoja, joilla yrityksiä autetaan arvioimaan, mitä vaikutuksia niille aiheutuu ja/tai mitä uusia menettelyjä niiden on noudatettava brexitin vuoksi (ks. jäljempänä).

Jäsenvaltioilla ja kansallisilla ja alueellisilla viranomaisilla on tärkeä tehtävä...

Vaikka brexit aiheuttaa huomattavia vaikutuksia koko EU:lle, sen vaikutukset yksittäisiin jäsenvaltioihin vaihtelevat voimakkaasti sen mukaan, miten kaukana Yhdistyneestä kuningaskunnasta ne sijaitsevat ja miten tiiviit taloudelliset suhteet niillä on sen kanssa, kun

¹⁰ Terveys- ja kasvinsuojelutarkastuksista keskusteltiin EU:n toimialajärjestöjen kanssa elintarvikeketjua sekä eläinten ja kasvien terveyttä käsittelevän neuvon-antavan ryhmän kokouksessa 1. kesäkuuta 2018.

¹¹ <http://madb.europa.eu/madb/servicesForSME.htm> päivitetään Yhdistyneen kuningaskunnan osalta aikanaan neuvottelutuloksen mukaan.

ajatellaan esimerkiksi yhteistä infrastruktuuria tai tavaroiden ja ihmisten liikkumisen valvontaa.

Jäsenvaltiot käyttävät yhdessä EU:n kanssa toimivaltaa, jonka nojalla annetaan sääntelyä eri toimialoilla. Lisäksi jäsenvaltioiden kansalliset ja alueelliset viranomaiset vastaavat unionin säännösten täytäntöönpanosta. Kansallisia sääntöjä on muutettava ja sidosryhmille on annettava ohjeita. Lisäksi on tehtävä mittavia investointeja henkilöstöön ja infrastruktuuriin (mm. rajoilla tehtävät tulli-, terveys- ja kasvinsuojelutarkastukset ja eri menettelyistä vastaavat toimivaltaiset viranomaiset). Valmistautumistoimiin olisi otettava mukaan alueelliset viranomaiset, varsinkin jos niillä on lainsäädäntövaltaa, mutta myös paikallisviranomaiset.

EU27-jäsenvaltioiden asiantuntijat keskustelevat valmistautumistoimiin liittyvistä yksityiskohdista ja käytännön seikoista komission järjestämässä teknisissä asiantuntijaseminaareissa. Näissä epävirallisissa seminaareissa komissio voi myös esimerkiksi selittää ohjeeksi antamiensa ilmoitusten sisältöä. Jäsenvaltiot voivat puolestaan ilmaista huolenaiheita ja esittää kysymyksiä ja jakaa parhaita käytäntöjä. Näin tarjoutuu erinomainen tilaisuus löytää ongelmiin yhteisiä ratkaisuja.

EU:n tasolla käytyjen keskustelujen ohella useat jäsenvaltiot ovat myös kartoittaneet laajasti omia lainsäädännön muuttamiseen liittyviä tarpeitaan. Monet jäsenvaltiot ovat myös laatineet välineitä auttaakseen talouden toimijoita valmistautumaan brexitiin.

Irlannin verkkosivustolla *prepareforbrexit.com* pk-yritykset voivat arvioida, millaisia seurauksia brexit voi niille aiheuttaa, ja saada tukea ja tietoa tähän liittyvistä tapahtumista. Irlanti myös tarjoaa pk-yrityksille jopa 5 000 euroa rahoitusta brexitiin valmistautumisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen (mm. suunnitelmien laatiminen, osallistuminen tapahtumiin, uusien kontaktien luominen, jos yrityksen on esimerkiksi löydettävä uusia tavarantoimittajia).

Alankomaiden viranomaiset ovat laatineet verkkosivuston *Brexit impact scanner*, jonka avulla pk-yritykset voivat arvioida, millaisia seurauksia niille saattaa aiheutua brexitin vuoksi.

... yhdessä EU:n toimielinten, Euroopan komission ja EU-virastojen kanssa

EU yhdistää jäsenvaltioiden suvereniteetin ja muodostaa näin jäsenvaltioille ja sidosryhmille yhdenmukaisen toimintakehyksen. Vaikka EU:lla on tietyillä aloilla yksinomainen lainsäädäntövalta (mm. tulli, kauppa ja kalastus) ja toisilla aloilla jäsenvaltioiden kanssa jaettu lainsäädäntövalta (mm. sisämarkkinat, liikenne, energia ja turvallisuus), sen valtuudet toteuttaa valmistautumis- ja varautumistoimia rajoittuvat monissa tapauksissa tiedottamiseen ja neuvottelujen ja sidosryhmien toteuttamien valmistautumistoimien helpottamiseen.

Komissio on määrittänyt, mitkä toimet kuuluvat sen omaan vastuualueeseen.

a) Lainsäädäntöön ja muihin välineisiin tehtävät muutokset

Komission ensimmäinen tehtävä on **koko unionin lainsäädännön kartoittaminen** sen selvittämiseksi, mitä toimenpiteitä on toteutettava, jotta voidaan ottaa huomioon tilanteen muuttuminen eri toimialoilla ja politiikan aloilla ja varmistaa, että EU:n säännöt toimivat edelleen moitteettomasti 27 jäsenvaltion unionissa Yhdistyneen kuningaskunnan eron jälkeen.

Ensimmäisessä vaiheessa komissio on keskittynyt lainsäädäntömuutoksiin, jotka edellyttävät Euroopan parlamentin ja neuvoston hyväksyntää. Tätä varten on yksilöity kahdeksan säädöstä, joita on muutettava riippumatta siitä, mihin lopputulokseen eroneuvotteluissa päädytään.¹² Aikataulu huomioon ottaen nämä ehdotukset olisi käsiteltävä kiireellisesti, jotta ne ehditään hyväksyä ennen eroamispäivää, 30. maaliskuuta 2019.

On syytä korostaa, että oikeudellisista syistä ei ole tarpeen poistaa voimassa olevasta unionin lainsäädännöstä kaikkia viittauksia Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tai sen toimielimiin ja toimijoihin. Eroamisen jälkeen nämä viittaukset vain vanhentuvat ja muuttuvat tarpeettomiksi. Tähän liittyviä muutoksia voidaan tehdä myöhemmin samalla kun säädöksiä tarkistetaan ja päivitetään muista syistä.

Komissio voi myös toteuttaa muita toimenpiteitä käyttäen Euroopan parlamentilta ja neuvostolta perussäädöksissä saamiaan valtuuksia, jotka koskevat täytäntöönpanosäädösten ja delegoitujen säädösten antamista. Komissio suorittaa parhaillaan tähän liittyvää perusteellista tarkastelua.

Esimerkkejä Yhdistyneen kuningaskunnan eron vuoksi tarvittavista lainsäädäntömuutoksista

- Ehdotus unionin WTO-luetteloon sisältyvien tariffikiintiöiden jakamisesta Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU27:n välillä. Ehdotuksen ohella on annettu suositus neuvoston neuvotteluohjeiksi WTO:n jäsenten kanssa käytävien neuvottelujen jatkamista varten (neuvosto hyväksyi neuvotteluvaltuutuksen 26. kesäkuuta 2018). Tariffikiintiöiden jakaminen on tarpeen, jotta voidaan turvata oikeusvarmuus ja 27 jäsenvaltion unioniin ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan suuntautuvan tariffikiintiöiden alaisen tuonnin jatkuvuus¹³.
- Ehdotus asetukseksi EU:n tyyppihyväksyntälainsäädännön täydentämisestä moottoriajoneuvojen osalta. Ehdotetun asetuksen nojalla valmistajat, joilla on Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämä tyyppihyväksyntä, voivat hakea EU27-jäsenvaltioiden tyyppihyväksyntäviranomaisilta vastaavaa uutta tyyppihyväksyntää samojen asiakirjojen ja testausselostojen perusteella kuin aiemmin Yhdistyneessä kuningaskunnassa¹⁴.
- Vuodeksi 2030 asetettujen (prosenttiosuuksina ilmoitettujen) unionin energiatehokkuustavoitteiden muuntamista absoluuttisiksi arvoiksi on mukautettava Yhdistyneen kuningaskunnan eron huomioon ottamiseksi.
- On myös muutettava voimassa olevaa asetusta, jossa vahvistetaan luettelo maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi heidän ylittäessään jäsenvaltioiden ulkorajat, ja

¹² https://ec.europa.eu/info/files/brexit-legislative-preparedness-proposals_en

¹³ COM(2018)321 final.

¹⁴ COM(2018)397 final.

maista, joiden kansalaisilta ei vaadita viisumia enintään kolmen kuukauden oleskelua varten. Yhdistynyt kuningaskunta on lisättävä jompaankumpaan luetteloon.¹⁵

- Ehdotus Verkkojen Eurooppa -välinettä koskevan asetuksen muuttamisesta, jotta Irlannin ja Yhdistyneen kuningaskunnan välille suunnitellun Pohjanmeri–Välimeri-käytävän linjausta voidaan mukauttaa ja suunnitella uusi merireitti Irlannin ja käytävän mantereen puoleisen osan välille.
- Ehdotus alusten tarkastamiseen ja katsastamiseen valtuutettuja laitoksia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista annetun asetuksen muuttamiseksi, jotta voidaan varmistaa, että hyväksytyjen laitosten säännöllisiin tarkastuksiin osallistumista koskeva tehtävä siirretään Yhdistyneestä kuningaskunnasta EU27-jäsenvaltioille.

Komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa käsittelemään nämä Yhdistyneen kuningaskunnan eroon liittyvät ehdotukset ensisijaisina.

b) Komission yksiköiden laatimat brexitiin valmistautumista koskevat ilmoitukset

Komissio alkoi vuoden 2017 lopussa tiedottaa jäsenvaltioille ja sidosryhmille, mitä toimia niiden olisi toteutettava eri aloilla. Se julkaisi tätä varten suuren määrän **teknisiä ilmoituksia**, joissa kerrotaan brexitiä aiheutuvista oikeudellisista ja käytännön seurauksista. Ilmoitukset on laadittu komission yksiköissä, tarvittaessa yhteistyössä toimivaltaisen EU-viraston kanssa. Ne on julkaistu Europa-sivustolla¹⁶, missä ne ovat vapaasti yleisön saatavilla.

Ilmoituksissa esitetään tilanne kullakin alalla eron jälkeen. Tiedot perustuvat yksinomaan siihen tosiasialliseen ja oikeudelliseen tilanteeseen, joka toteutuu siinä tapauksessa, että ero tapahtuu ilman minkäänlaista erosopimusta. Niissä ei oteta kantaa neuvottelujen lopputulokseen eikä siihen, miten se vaikuttaisi tietyllä alalla sovellettaviin sääntöihin. Jos oikeudellinen tilanne muuttuu joko siksi, että erosopimus Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa saadaan aikaan tai että asianomaista lainsäädäntöä muutetaan, myös ilmoituksia päivitetään tai ne vedetään pois, jos niillä ei ole enää merkitystä.

Komissio on julkaissut tähän mennessä 68 tällaista ilmoitusta. Niissä käsitellään muun muassa terveydenhuoltoa ja elintarviketurvallisuutta, liikennettä, rahoitusvakautta ja rahoituspalveluja, ympäristöasioita, sisämarkkinoita, tullia, yksityisoikeutta, yhtiöoikeutta ja ammattipätevyyden tunnustamista. Monilla aloilla tietoa on saatavilla näiden ilmoitusten lisäksi myös komission eri pääosastojen ja yksiköiden tai EU-virastojen verkkosivuilla julkaistuista kysymyksistä ja vastauksista.

c) EU:n virastojen ja elinten siirtäminen

EU:n toimielimiä ja talousarviota koskevat kysymykset ovat toinen tärkeä kokonaisuus, johon liittyviä tarpeita komissio kartoittaa ja jonka osalta se on jo toteuttanut joitakin tarvittavia

¹⁵ Neuvosto päättää tästä neuvottelujen lopputuloksen perusteella.

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness_en

toimenpiteitä. Yksi esimerkki tästä on **Lontoossa sijaitsevien virastojen** siirtyminen muualle. Euroopan lääkevirasto siirtää toimintansa 30. maaliskuuta 2019 alkaen Amsterdamiin ja Euroopan pankkiviranomainen Pariisiin.

Myös eräissä muissa tapauksissa **tehtäviä on siirrettävä** brexitin seurauksena joko toiseen paikkaan tai toisille viranomaisille, kuten Galileon turvallisuuden valvontakeskuksen tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivien EU:n vertailulaboratorioiden tiettyihin eläintauteihin ja elintarviketurvallisuuteen liittyvien tehtävien siirto EU27-jäsenvaltioihin. Uudet sijoituspaikat on löydettävä ja tehtävät siirrettävä uusille tekijöille 30. maaliskuuta 2019 mennessä. Kuten edellä todettiin, kolmas maa ei voi hoitaa tällaisia unionin tehtäviä eikä toimia unionin elinten isäntämaana eron jälkeen edes siirtymäjärjestelyjen nojalla.

d) Muut valmistautumista edellyttävät alat

Komissio toteuttaa toimia myös muilla aloilla, joihin kuuluu muun muassa erittäin käytännönläheinen sisäisten valmistautumistoimien osa-alue, eli **tietokantojen ja tietojärjestelmien** sekä muiden viestintä- ja tiedonvaihtolustojen mukauttaminen ja niiden yhteyksien katkaiseminen niin, että Yhdistyneellä kuningaskunnalla ei ole niihin enää pääsyä.

Lisäksi komissio analysoi tarvetta toteuttaa **ulkoisia valmistautumistoimia** eli sitä, miten brexit vaikuttaa niihin kansainvälisiin sopimuksiin, joiden osapuoli EU on (joko yksin tai yhdessä jäsenvaltioiden kanssa tai niiden kautta). Tällaisia sopimuksia on tehty lukuisilla unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvilla aloilla. EU aikoo ilmoittaa kansainvälisille kumppaneilleen Yhdistyneen kuningaskunnan erosta siinä vaiheessa, kun käynnissä olevien eroneuvottelujen lopputuloksesta on saatu riittävä varmuus.

Todettakoon myös, että Euroopan komission Yhdistyneen kuningaskunnan -edustusto suljetaan, ja sen tilalle avataan 30. maaliskuuta 2019 **Euroopan unionin edustusto**.

4. Päätelmät

Riippumatta siitä, minkä vaihtoehdon mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan ero unionista toteutuu, siihen valmistautuminen edellyttää toimenpiteitä kaikilta toimijoilta. Ero muuttaa EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välistä suhdetta ja aiheuttaa 27 jäsenvaltion unionin kansalaisille ja yrityksille huomattavia seurauksia, joista osa ei ole korjattavissa.

Siksi on tärkeää, että tarvittavat toimet toteutetaan ajoissa ja että kaikki – kansalaiset, yritykset, jäsenvaltiot ja EU:n toimielimet – huolehtivat siitä, että ne ovat valmiit, jotta erosta aiheutuvat kielteiset seuraukset voidaan minimoida.

Komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa käsittelemään eroon liittyvät säädehdotukset ensisijaisina, jotta säädökset voivat tulla voimaan ennen eroamispäivää.

Komissio jatkaa ja lisää valmistautumistoimiaan ja pitää niitä ensisijaisen tärkeinä. Komissio on valmis ottamaan huomioon neuvottelujen edistymisen palvelukseksi 27:ää jäsenvaltiota ja niiden kansalaisia ja yrityksiä parhaalla mahdollisella tavalla. Se tarkastelee tilannetta uudelleen lokakuussa 2018 pidettävän Eurooppa-neuvoston (50 artikla) kokouksen jälkeen.

Alakohtaiset ilmoitukset valmistautumiseen liittyvistä haasteista ja toimista

Liikennettä ja erityisesti ilmailua koskevat brexit-valmistautumistoimet

EU on vahvistanut turvallisuutta ja pääsyä EU:n markkinoille koskevat säännöt eri liikennemuotoja varten (lento-, tie-, rautatie-, meri- ja sisävesiliikenne). Näissä säännöissä tehdään yleensä ero EU:n ja kolmansien maiden toimijoiden välillä. Viimeksi mainituille myönnetään pääsy EU:hun, jos ne täyttävät EU:n vaatimukset.

EU:n liikenneyritysten olisi huolellisesti arvioitava, vaikuttaako Yhdistyneen kuningaskunnan muuttuminen jäsenvaltiosta kolmanneksi maaksi niiden toimintaan, ja toteutettava tarvittavat valmistautumistoimet.

Komissio on julkaissut 10 erityisesti liikennettä koskevaa ilmoitusta (lentoliikenne, lentoturvallisuus, siviili-ilmailun ja meriliikenteen turvallisuus, tieliikenne, rautatieliikenne, merenkulkijoiden pätevyysasiakirjat, meriliikenne, kuluttajansuoja ja matkustajien oikeudet, sisävesiliikenne, teollisuustuotteet). Niissä kerrotaan selkeästi, miten brexit vaikuttaa EU:n lainsäädäntö- ja sääntelykehykseen muun muassa lentoturvallisuuden alalla siinä tapauksessa, että asiasta ei ole mitään erityistä järjestelyä. Näin sidosryhmät saavat tarvitsemansa tiedot lähtötilanteesta, johon niiden olisi mukauduttava.

Komissio hyväksyy lähiaikoina vielä kaksi ehdotusta, joilla voimassa olevia asetuksia muutetaan siltä osin kuin muutokset ovat tarpeen riippumatta siitä, mikä on neuvottelujen lopputulos. Muuttamalla asetusta, joka koskee alusten tarkastamiseen ja katsastamiseen valtuutettujen laitosten hyväksymistä unionin tasolla, voidaan lisätä oikeusvarmuutta, varmistaa kyseisten alusten omistajien liiketoiminnan jatkuvuus ja säilyttää EU27-jäsenvaltioiden kilpailukyky lippuvaltioina. Ehdotuksella Verkkojen Eurooppa -välinettä koskevan asetuksen muuttamisesta pyritään korjaamaan brexitin seurauksena syntyvä tilanne, jossa Yhdistyneen kuningaskunnan liikenneinfrastruktuuri ei enää sijaitse unionin alueella. Näin voidaan turvata EU:n liikenneverkkojen yhteenliitettävyyden jatkuminen.

Tullialaa koskevat brexit-valmistautumistoimet

Kun Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee kolmas maa, EU:n eli käytännössä jäsenvaltioiden kansallisten tulliviranomaisten on sovellettava EU:n sääntöjä kaikkiin tavaroihin, joita joko tuodaan Yhdistyneestä kuningaskunnasta tai joita viedään sinne, ellei asiasta ole tehty sopimusta, jossa määrätään toisin. Tämä tarkoittaa, että on sovellettava kaikkia niitä muodollisuuksia, joita nyt sovelletaan EU:n ulkopuolisten maiden kanssa käytävässä kaupassa, kuten tavarakuljetuksista tehtäviä tulli-ilmoituksia ja niihin liittyviä tarkastuksia vaatimustenmukaisuuden toteamiseksi. On myös kerättävä erilaisia maksuja ja veroja (kuten arvonlisävero ja valmistevero). Tilanne siis muuttuu radikaalisti, sillä nykyään tällaisia muodollisuuksia tai maksuja ei Yhdistyneen kuningaskunnan ja muun EU:n välisessä kaupankäynnissä tarvita.

Tullimuodollisuuksien lisääntyminen tarkoittaa, että yritysten on esitettävä enemmän asiakirjoja ja annettava lisää tietoja. Tulliviranomaisten on puolestaan hoidettava enemmän erilaisia käsittely- ja tarkastustehtäviä. Molempia osapuolia koskevat vaatimukset, jotka liittyvät infrastruktuuriin, kuten tietojärjestelmiin ja fyysiseen infrastruktuuriin. Näitä

tarvitaan asianmukaisten riskiperusteisten tarkastusten tekemistä varten.

Kaikkien sidosryhmien olisi valmistauduttava tilanteeseen, jossa kaikkiin Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n välisiin tavarakuljetuksiin sovelletaan tullimenettelyjä ja -tarkastuksia.

Jäsenvaltioiden tulliviranomaiset ovat jo alkaneet valmistautua tähän tilanteeseen muun muassa suunnittelemalla uusien työntekijöiden palkkaamista.

Komissio puolestaan on tutkinut huolellisesti voimassa olevaa säädöskehystä ja sen soveltamista. Sidoryhmiä varten julkaistujen ilmoitusten ohella komissio on myös muistuttanut jäsenvaltioita EU:n lainsäädäntöön perustuvista kolmansien maiden kanssa käytävää kauppaa koskevista velvoitteista. EU27-jäsenvaltioiden kanssa on järjestetty teknisiä seminaareja, joissa on jaettu tietoa ja määritetty tähän liittyviä ongelmia. Kaupankäyntiin liittyvistä seikoista on käyty keskustelua erityisesti kaupan alan yhteydenpityryhmässä.

EU:n tulliviranomaiset ovat työssään pitkälti riippuvaisia yhteen liitetystä kehittyneistä tietojärjestelmistä. Komissio on käynnistänyt prosessin sen varmistamiseksi, että EU:n tasolla ja jäsenvaltioissa voidaan tehdä tarvittavat muutokset Yhdistyneen kuningaskunnan asemassa tapahtuvan muutoksen huomioon ottamiseksi.

Komissio pyrkii myös edistämään Yhdistyneen kuningaskunnan liittymistä yhteistä passitusmenettelyä koskevaan yleissopimukseen. Tämä helpottaisi kaupankäyntiä merkittävästi, sillä yleissopimuksen nojalla tavarat voisivat liikkua tullivalvonnan alaisina varsin vapaasti oikeudenkäyttöalueelta toiselle. Tämä on erityisen tärkeää silloin, kun tavaroita on kuljetettava yhdeltä EU:n alueelta toiselle Yhdistyneen kuningaskunnan kautta.

Rahoituspalveluja koskevat brexit-valmistautumistoimet

Yhdistyneestä kuningaskunnasta ja erityisesti Lontoosta on tullut vuosien mittaan tärkeä rahoituspalvelujen keskus, osittain sisämarkkinoiden ansiosta. Myös monet kolmansien maiden toimijat ovat asettautuneet Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja toimivat sieltä käsin koko sisämarkkinoilla rahoituspalveluja koskevaan EU:n lainsäädäntöön perustuvien toimilupien nojalla.

Eron jälkeen nämä EU:n laajuiset toimiluvat eivät ole enää voimassa. Tämä tarkoittaa, että rahoituspalvelujen tarjoamista Yhdistyneestä kuningaskunnasta EU27-jäsenvaltioihin säännellään brexitin jälkeen kolmansiin maihin sovellettavien EU:n sääntöjen ja näitä palveluja käyttävien asiakkaiden asuinjäsenvaltioiden kansallisten sääntöjen mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että näitä palveluja ei voida enää tarjota sisämarkkinoilla. Kaikkien rahoituspalveluja tarjoavien toimijoiden on valmistauduttava tähän tilanteeseen, jos ne haluavat varmistaa, ettei siitä aiheudu häiriöitä niiden nykyiselle liiketoimintamallille ja että ne voivat jatkaa palvelujen tarjoamista asiakkailleen. Sopimusten osalta ei näyttäisi tässä vaiheessa olevan yleisluontoisia ongelmia sopimusten jatkuvuuden suhteen, sillä olemassa olevien sopimusvelvoitteiden täyttäminen voi periaatteessa jatkua myös eron jälkeen. Kutakin sopimustyyppiä on kuitenkin tarkasteltava erikseen.

Komissio on julkaissut tästä aiheesta kahdeksan ilmoitusta. Euroopan valvontaviranomaiset ovat antaneet jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja markkinatoimijoille kattavaa ohjeistusta julkaisemalla joukon lausuntoja. Komissio on myös ehdottanut muutoksia

joihinkin voimassa oleviin valvontajärjestelyihin, jotta voidaan ottaa huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan erosta rahoitusvakaudelle aiheutuvat seuraukset. Lainsäätäjiä kehoitetaan hyväksymään nämä ehdotukset¹⁷ mahdollisimman pian.

Mahdollisten rahoitusvakauteen kohdistuvien seurausten vuoksi on perustettu säännöllisesti kokoontuva tekninen työryhmä, jonka puheenjohtajina toimivat Bank of England ja Euroopan keskuspankki. Työryhmä vastaa riskinhallinnasta rahoituspalvelujen alalla sekä ennen eroamispäivää että sen jälkeen. Eri kysymysten analysointiin osallistuu myös muita viranomaisia. Työryhmä raportoi toiminnastaan komissiolle ja Yhdistyneen kuningaskunnan vastuuviranomaiselle.

Elintarviketurvallisuutta koskevat brexit-valmistautumistoimet

Kun Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee kolmas maa, siihen sovelletaan eläinten ja kasvien terveyttä ja niistä saatavien tuotteiden turvallisuutta koskevia tiukkoja EU:n sääntöjä ja tarkastuksia samalla tavoin kuin kaikkiin muihinkin kolmansiiin maihin, ellei asiasta ole sovittu muuta.

Eläinten, kasvien ja niistä saatavien tuotteiden tuontiin Yhdistyneestä kuningaskunnasta EU:n alueelle sovelletaan seuraavia sääntöjä:

- Kaupankäynti on sallittu, kun asianomaisten maatalouselintarvikkeiden terveys- ja kasvinsuojeluvaatimukset ja niihin liittyvät todistukset ja tarkastusvaatimukset on täytetty.
- Käytössä on oltava fyysiset infrastruktuurit, joiden avulla elävät eläimet ja eläinperäiset tuotteet (ml. eläinperäiset elintarvikkeet) sekä tietyt kasvit ja kasvituotteet ohjataan satamissa, lentoasemilla ja maarajoilla rajatarkastusasemien kautta EU:n sääntöjen edellyttämällä tavalla. Nykyisten rajatarkastusasemien kapasiteettia voidaan joutua lisäämään, minkä lisäksi tarvitaan uusia asemia.

Tästä aiheesta on julkaistu 10 ilmoitusta liike-elämän toimijoita varten. Lisäksi on järjestetty tekninen asiantuntijaseminaari EU27-jäsenvaltioiden ja kokouksia sidosryhmien kanssa.

Lääkealaa koskevat brexit-valmistautumistoimet

EU:n lääkelainsäädännössä edellytetään, että lääkkeiden myyntiluvan haltijat ovat sijoittautuneet EU:n alueelle. Lisäksi kolmannessa maassa valmistettujen lääkkeiden on läpäistävä erityiset tuontitarkastukset.

Myyntiluvan haltijoiden ja toimitusketjuun kuuluvien toimijoiden on valmistauduttava tähän tilanteeseen erityisesti varmistamalla, että EU:ssa on saatavilla tarvittavat testauslaitokset.

¹⁷ COM(2017) 331 final ja COM(2017) 536 final.

Komission yksiköt ovat antaneet tätä koskevaa ohjeistusta laatimalla tiiviissä yhteistyössä Euroopan lääkeviraston kanssa yhden ilmoituksen ja useita siihen liittyviä täydentäviä kysymys ja vastaus -asiakirjoja. Lisäksi on järjestetty tekninen asiantuntijaseminaari EU27-jäsenvaltioiden ja kokouksia sidosryhmien kanssa. Euroopan lääkevirasto on myös tehnyt tutkimuksen elintärkeistä lääkevalmisteista osana laajempaa valmistautumissuunnittelua.

Henkilötietoja koskevat brexit-valmistautumistoimet

Tällä hetkellä henkilötietoja voidaan siirtää vapaasti EU:n jäsenvaltioiden välillä, kunhan noudatetaan yleistä tietosuoja-asetusta 2016/679. Brexitin jälkeen henkilötietojen siirtäminen EU:sta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan on edelleen mahdollista, mutta siihen sovelletaan EU:n lainsäädännössä asetettuja edellytyksiä.

Niiden yritysten ja jäsenvaltioiden viranomaisten, jotka nyt siirtävät henkilötietoja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, olisi sen vuoksi otettava huomioon, että brexitin jälkeen kyseessä on henkilötietojen siirtäminen kolmanteen maahan, ja selvítettävä, onko se asiaa koskevan EU:n lainsäädännön nojalla sallittua. Jos henkilötietojen suojan taso Yhdistyneessä kuningaskunnassa vastaa olennaisilta osin EU:n tasoa, Euroopan komissio voi tehdä tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen, joka mahdollistaa henkilötietojen siirron Yhdistyneeseen kuningaskuntaan rajoituksetta. Tämä päätös voidaan kuitenkin tehdä vasta sitten kun Yhdistyneestä kuningaskunnasta on tullut kolmas maa. Siksi yritysten tulisi arvioida, tarvitaanko toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että henkilötietojen siirrot ovat mahdollisia siihen asti, että tietosuojan tason riittävyttä koskeva päätös tehdään. Jäsenvaltioiden tietosuojaviranomaisten olisi avustettava yrityksiä tässä tehtävässä.

Ammattipätevyyden tunnustamiseen liittyvät brexit-valmistautumistoimet

EU:n lainsäädännön mukaan unionin kansalaisten toisissa jäsenvaltioissa hankkiman ammattipätevyyden tunnustamista on helpotettava.

Ammattipätevyytensä Yhdistyneessä kuningaskunnassa hankkineiden kansalaisten olisi harkittava, olisiko heidän haettava sen tunnustamista jossakin EU27-jäsenvaltiossa niin kauan kun Yhdistynyt kuningaskunta on vielä jäsenvaltio.

Komissio on julkaissut ilmoituksen säänneltyjä ammatteja ja ammattipätevyyden tunnustamista koskevista EU:n säännöistä. Se kehottaa erityisesti sellaisia unionin kansalaisia, joilla on Yhdistyneessä kuningaskunnassa ennen brexitiä hankittu ammattipätevyys, tiedustelemaan toimivaltaisilta kansallisilta viranomaisilta, olisiko heidän haettava sen tunnustamista ennen 30. päivää maaliskuuta 2019.